

**Г.З. Корж,
М.М. Острівський**

ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ ФАКТОР ЯК ОДНА З ПРИЧИН ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧА

*ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»
вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, 76000, Україна
SHEE "Ivano-Frankivsk National Medical University"
Halyska str., 2, Ivano-Frankivsk, 76000, Ukraine*

У сучасних умовах кожна конкретна праця вимагає певних фізичних зусиль, нервово-психічних витрат, емоційної напруги та здійснюється в різних санітарно-гігієнічних та кліматичних умовах. Не виключенням є й педагогічна діяльність, яка вимагає певного рівня психологічного і психофізіологічного статусу викладача, що забезпечує її успішність і якість.

Виробниче середовище і фактори трудового процесу, які ще називають психофізіологічними факторами, становлять у сукупності умови праці. Психофізіологічну основу праці складає працездатність, тобто здатність організму підтримувати під час трудового процесу відповідне фізичне і нервово-психологічне навантаження. Зміни психофізіологічних функцій, які виникають як безпосередній результат праці та викликають зниження працездатності людини, мають назву виробничого стомлення, а пов'язаний з ним психологічний стан – втомою.

У сучасних умовах високий рівень нервово-емоційного напруження виконавців зумовлений розвитком науково-технічного прогресу, який характеризується збільшенням обсягу інформації, зростанням ступеня відповідальності за результати діяльності, істотною зміною виробничої обстановки та умов праці. Так, хронічне психоемоційне напруження призводить до стійких порушень системи імунітету організму, захворювань серцево-судинної, нервової систем, зниження уваги, працездатності тощо.

За даними дослідження американського Національного інституту проблем здоров'я і професійної безпеки, у наш час понад 35 млн людей у всьому світі страждають на клінічну форму синдрому хронічної втоми. На початку 70 років ХХ ст. цей стан було визначено як синдром «емоційного (професійного) вигорання». Існує так звана «група ризику» працівників, які найбільш схильні до вигорання – це ті, хто працює у сфері «людина-людина» і в силу своєї професії змушені багато й інтенсивно спілкуватись з іншими людьми. Факторами, які впливають на професійне вигорання, є емоційне напруження праці, інтенсивне спілкування із суб'єктами діяльності, роль робочого середовища та індивідуальні особливості нервової системи. При цьому деякі науковці виділяють зовнішні фактори (особливості педагогічної діяльності) і внутрішні фактори (особливості особистості викладача).

Оскільки на виникнення емоційного вигорання впливають зовнішні і внутрішні фактори, то профілактика повинна бути спрямована на виявлення цих факторів й усунення їх негативного впливу на емоційний стан викладачів, а корекція впливу зовнішніх факторів повинна бути спрямована на оптимізацію психологічного клімату в колективі, покращення умов організації діяльності.

